

Werkgroep 4: Hoe bewaakt de stad het algemeen belang?

Een eerste stelling, van waaruit in deze workshop werd vertrokken, was dat de capaciteit van de burger om te denken in functie van het algemeen belang essentieel is. Bij deelname in klassieke inspraakorganen kan worden vastgesteld dat burgers nog vaak denken vanuit het *NIMBY*- standpunt (Not In My Backyard). Spontane wijkinitiatieven blijken echter te appelleren aan een ander soort burger: wijkinitiatieven, en ook -budgetten, trekken doorgaans burgers aan voor wie de *'intentional benefits'* van belang zijn (bvb. 'andere mensen leren kennen') en die meestal in aanraking zijn gekomen met een bepaald idee dat ze willen toepassen in de eigen buurt. Persoonlijke motieven blijken in deze niet te vloeken met het algemeen belang.

Er werden echter door verschillende steden vragen opgeroepen bij de capaciteit van burgers om te denken in termen van algemeen belang. Er werd aangegeven dat weinig burgers een idee lanceren vanuit een visie voor de hele wijk met een goed evenwicht tussen sociale, economische, fysieke,... aspecten. Daarnaast bleek dat er in de praktijk, vanuit de inschatting van de wijkregisseur, een verschil waar te nemen valt tussen sociaal zwakkere en sterkere bewoners. Sociaal zwakkere slagen er minder in om abstractie te maken van hun persoonlijke problemen. Wellicht moeten we erkennen dat in sociaal zwakkere wijken andere vormen van participatie bestaan en kunnen we ons afvragen of het lokaal bestuur zich in deze wijken een weg moet forceren (meer maatwerk is nodig: bvb. helpen wanneer vragen komen, niet louter bij projectoproepen). Moet bovendien het algemeen belang wel territoriaal worden omschreven? Het kan ook heel 'lokaal' van aard zijn (bvb. een stoep, een bushokje, ...). Algemeen belang wordt door bewoners niet noodzakelijkerwijze op eenzelfde manier gedefinieerd als door de stad. Daarnaast werd ook de vraag gesteld of we de lat voor burgers hoger moeten leggen dan voor het beleid zelf, dat ook niet altijd inspeelt op het algemeen belang.

Er bleek tijdens de workshop ook interesse voor de rol die bedrijven kunnen spelen in het ondersteunen van bewoners bij buurtinitiatieven (ruimer dan het huidige inschakelen van buurtwinkels): hoe kunnen/moeten lokale besturen hiermee omgaan? Er werd geopperd dat het voorzien in gemeentelijke budgetten voor wijkinitiatieven er wellicht toe geleid heeft dat er minder actief naar budgetten gezocht wordt bij winkels, bedrijven, etc. Anderzijds werd het delen van beslissingskracht en middelen met burgers als moedige beslissing beschouwd. Ook de sociale huisvestingsmaatschappijen, die een grote impact hebben op wijken via het introduceren van nieuwe wijkbewoners die een relatie moeten aanknopen met de buurt, zouden meer betrokken moeten kunnen worden bij buurtinitiatieven en wijkbudgetten.

De tweede stelling luidde dat het bestuur vaak de neiging heeft om burgers in (voorbijgestreefde) categorieën of hokjes in te delen (hoog- of laagopgeleid, allochtoon of autochtoon, etc.). De literatuur verlaat echter stilaan dit parcours en benadrukt vooral aspecten als buurtbeleving en buurtgebruik. Mensen die de wijk het minst vaak gebruiken (tweeverdieners die buiten de buurt werken en op veel nieuwe plaatsen komen en met nieuwe ideeën in aanraking komen) blijken het vaakst voorstellen voor wijkinitiatieven in te dienen. Uit de praktijk van de steden bleek dat de factor huren-kopen, in het kader van buurtbeleving, een belangrijke rol speelt bij de betrokkenheid van bewoners bij hun buurt. Er werd gesteld dat dit door lokale besturen vaak te weinig in rekening gebracht wordt en dat ze vertrekken vanuit een te statisch beeld van de wijkbewoner.

Een vraag die hier rechtstreeks mee in verband staat is of ingediende voorstellen per definitie 'representatief' moeten zijn? Een betere term voor 'representativiteit' is misschien 'afspiegeling'. Een voorstel ingediend door één persoon kan ook zeer waardevol zijn in het licht van het 'algemeen belang'. Het creëren van een draagvlak kan immers ook verlammen, twist veroorzaken en haalt vaak de scherpe kantjes van een interessant voorstel. Daarnaast werd echter ook de vraag gesteld in hoeverre het de rol van de stad is om de 'representativiteit' te bewaken: dit kan bvb. op eenvoudige manier door projectvoorstellen ook mondeling te laten presenteren of projectbezoeken ter plekke te organiseren. Er werd vanuit de steden opgemerkt dat wijkbudgetten ook voorstellen kunnen aantrekken die ingaan tegen het algemeen belang maar dat de signaalfunctie van dit soort voorstellen zeker niet genegeerd mag worden. Het is van belang dat de echte vraag/bekommernis wordt gedetecteerd, vandaar dat sommige steden het belang van ambtelijke werkgroepen benadrukken i.f.v. het bundelen van input en kennis vanuit de stad over de wijk. Anderzijds moet wel bewaakt worden dat innovatieve ideeën niet door administratieve overkill worden afgeblokt.

Tot slot werd gesteld dat besturen vrede moeten leren nemen met het feit dat er altijd wel mensen zullen zijn die niet participeren omdat ze andere persoonlijke interesses hebben. Een initiatief moet bovendien niet louter beoordeeld worden op het definitieve voorstel *as such* (het eindresultaat) maar evenzeer moet het draagvlak en het proces in rekening worden gebracht. Of kleine acties echter automatisch een opstap betekenen naar

grotere betrokkenheid/engagementen werd in vraag gesteld. Bij grotere acties blijken toch andere capaciteiten en persoonlijke kenmerken nodig dan bij kleine acties. In steden waar momenteel reeds met wijkbudgetten wordt gewerkt, blijkt dat het proces niet steeds een rol speelt bij de beoordeling van voorstellen. Bij andere steden is het net de essentie van de evaluatie omdat de kwaliteit van het proces informatie geeft over het gecreëerde draagvlak.